

UiO • Scandinavian Institute of Maritime Law
University of Oslo

Professor dr. juris Amund Bjøranger Tørum

“NTK på land”

- *Waiver: Tankar ved ein skigard*

NTK-seminar 4. juni 2025, Voksenåsen

Mine utvalgte emner

- (1) Tilbakeblikk og utviklingslinjer – hvorfor begynte man å bruke NTK på land?
- (2) Hvorfor fortsatte bruken av NTK på land?
- (3) Hvorfor stadig mer bruk av NTK på land?
- (4) Veien videre: NTK eller NS 8408?

Tilbakeblikk og utviklingslinjer – hvorfor NTK på land?

- Vi må tilbake til norsk entrepriserett anno 90-tallet
- NS 3430/3431
 - Primært materielle regler, som i NS 3401
 - Varslingsregler var stort sett ikke-preklusive «ordensregler» (slik det var inntil nylig i våre naboland)
 - **NS 3430: Overgangsfigur** mellom gammel og moderne entrepriserett
 - Noe mer preklusjon og formalisme
 - Men: **Ingen enhetlig og konsistent regulering** av varslings og preklusjon
 - Eks: Grensen mellom «merutgifter» og «endringer»

Tilbakeblikk I: Kontrasten mellom NS og NF

- NF 87/92 Art 12-16 = konsistent **system**
 - Gjennomgående og preklusive varslingsregler
 - Utstrakt bruk av krysshenvisninger til Art 12-16
 - Eks: Selskapsmislighold og force majeure
 - Helhetlig og konsekvent tilnærming til "endringer", men abstrakt og krevende
 - Kontrasten til NS 3430 (og resten av Norden)
 - Meget fremmed system sett fra landjordens entrepriser
 - Enda mer fremmed for våre nordiske naboer;
"entrepriserettens BGB"!

Tilbakeblikk II:

Det rettsvitenskapelige bakteppet

- Lenge lite interaksjon mellom «land» og «offshore»
 - Stort sett ulike advokatmiljøer; dog Kolrud og Sørli
- Lenge et rettsvitenskapelig vakum etter Sandvik
- Kaasens «kommentarer» til NF 92 (1994) varslet en ny, rettsvitenskapelig gullalder
 - Innovativ rettsvitenskapelig behandling av fabrikkasjonskontrakter
 - Grepet: Systematiske analyser kombinert med kommentarer
 - Metoden: Analyser av kontraktens system, kombinert med praktisk innsikt og «business common sense»
 - Motsatsen til den abstrakte «alminnelige» obligasjonsrett
- Barbos «Kontraktsomlegging» (1997)
 - Brobygging gjennom sammenligning av NS og NF
 - Tydeliggjorde svakhetene i NS 3430

Tilbakeblikk III: Lanseringen av NTK i 2000

- Meget krevende forhandlinger
- Sluttresultatet presentert på Solstrand
 - Ingenting tydet på at kontrakten ville leve lenge ...

Tilbakeblikk IV:

Den første bruken av NTK på land (?)

- De første OPS-prosjektene for veiutbygginger
 - E39 (Klett-Bårdshaug) og E18 (Grimstad-Kristiansand); E39 tildelt i 2003
 - Fellesnevneren; datidens «megaprojekter» (1.1 mrd!)
 - Kontrakten inneholdt viktige elementer fra NTK 2000, blant annet varianter av Art 12-16
- Hvorfor?
 - Utbygger trengte større forutsigbarhet om tid og penger enn NS 3430/3431 kunne tilby?
 - Skreddersydd og sofistikert regulering av risikoen for ukjente risikoer
 - Finansieringsmodellen; særlig behov for å «låse» prisen (eksterne investorer)
 - NF/NTK var «proven» i megaprojekter
 - Ledsaget av en portefølje av rettskilder, ikke minst litteratur

Ekskurs: Historisk bruk av NTK utenfor sitt naturlige habitat: Vindmøllepark i UK

Sheringham shoal

- Kostnadsramme på over 10 mrd NOK
- Construction fra 2010-2012
- NTK tilpasset engelsk rett
- Datidens eiere: Statoil og Statkraft

Hvorfor fortsatte bruken av NTK på land?

- Mangel på NS-kontrakter tilpasset «megaprojekter»?
 - Svakheterne med NS 3430 og 3431 hadde etter hvert blitt nokså åpenbare
 - NS 3430 ble først avløst i 2004: NS 8405
 - Spesialtilpasset store prosjekter
 - Og viktigere: Totalkontrakten (NS 8407) kom først i 2011
 - I mellomtiden kunne man nokså enkelt ha tilpasset NS 3430 til totalentreprisemodellen gjennom skreddersøm
 - Det tar dessuten tid å innarbeide nye kontrakter
 - Dette beredte grunnen for fortsatt bruk av NTK i landbaserte megaprojekter

Hvorfor stadig mer bruk av NTK på land de siste årene?

- Refleksjoner (eller spekulasjoner)
 - Stadig flere «megaprojekter» på land eller stadig mer bruk av NTK på land?
- Men hvorfor har ikke NS 8407 overtatt?
 - NTK mer gjennomarbeidet?
 - Ja, takket være flere revisjoner og rettsvitenskapelig behandling
 - Dog begrenset rettsavklaring
 - Utfordringen: Veldig få publiserte voldgiftsdommer om NTK
 - Men heller ikke mye rettspraksis om NS 8407
 - NTK gir bedre kontroll med fremdrift og kostnadskontroll? Tja
 - NTK mer «proven» i megaprojekter? Åpenbart
 - Personlige preferanser på byggherresiden
 - Men hva med det pedagogiske?
 - Forstår utenlandske leverandører NTK? Erfaringer fra Nederland, Italia, Sør-Korea og UAE – illustrert med NTK Art 16.1

Framtidens megaprosjekter på land: NTK eller NS 8408?

- Det nye eller det velutprøvde?
 - En standardkontrakt kan være aldri så gjennomtenkt, men «the proof of the pudding ...»
- Hvem vil være prøvekanin?
- Personlige preferanser og «eierskap»

Avsluttende refleksjoner: Verdien av organisk rettsutvikling

- Svært vanskelig å skrive lover og standardkontrakter
 - Uansett hvor samvittighetsfullt arbeidet har vært, oppstår det alltid en rekke tolkningsspørsmål som man ikke hadde tenkt på
 - Disse spørsmålene finner etter hvert sin løsning gjennom rettspraksis, litteraturen og (om nødvendig) kontraktsrevisjoner
 - Det mest celebre eksempelet er Nordisk Sjøforsikringsplan, som har blitt revidert og «refined» helt siden 1871
 - Mye av det samme kan imidlertid sies om NTKs karriere så langt
- NTKs største konkurransefortrinn
 - Er at kontrakten er meget gjennomarbeidet og velutprøvd
 - At den løpende har blitt revidert og «refined» i tråd med brukernes nye behov
 - Og at den ledsages av en portefølje av rettskilder
 - Summen av dette er det **vanskelig å matche for nykommere**